Beleidskompasformulier voor **internetconsultatie**

Titel:

(Vul hier de publicatietitel van de internetconsultatie in)

Wetsvoorstel Onafhankelijkheid Cao-partijen

∞ Wie zijn belanghebbenden en waarom?

Toelichting

Hulpvragen

- Wie zijn direct of indirect belanghebbenden bij het betreffende vraagstuk?

  Direct belanghebbenden
  - De Nederlandse staat;
  - Werknemersverenigingen en werkgever en werkgeversverenigingen;
  - Leden van werknemersverenigingen en werkgeversverenigingen;

  Indirect belanghebbenden:
  - Werknemers en werkgevers die vertegenwoordigd worden door werknemersverenigingen en werkgeversverenigingen, maar zelf geen lid zijn bij een van deze verenigingen.

- Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?

  Werknemersverenigingen en werkgeversverenigingen beschikken bij uitstek relevante kennis over en hebben ervaring met het vraagstuk. Daarnaast beschikken ook wetenschappers en andere personen/organisaties met ervaring op het gebied van cao en avv relevante kennis.

- Op welke wijze zijn belanghebbenden tot nu toe in de verschillende fasen van het beleidstraject betrokken?

  Er hebben gespreksrondes plaatsgevonden ter voorbereiding op het onderhoud cao/avv-stelsel. Ten tijde van de voorbereiding van het wetsvoorstel zelf, hebben gerichte gesprekken plaatsgevonden met relevante stakeholders.
  Daarnaast is er constant overleg met de Stichting van de Arbeid en de daarin vertegenwoordigde organisaties.

1. Wat is het probleem?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het probleem?

Werknemersverenigingen en werkgever(sverenigingen) dienen op grond van artikel 2 van het ILO-verdrag nr. 98 onafhankelijk te zijn van de één in de zaken van de ander bij de oprichting, de uitoefening van werkzaamheden of het beheer van hun organisaties. Dit artikel is niet opgenomen in de Nederlandse wet. Dit kan ertoe leiden dat het onafhankelijkheidsvereiste niet goed getoetst kan worden door de rechter.

b) Wat zijn de oorzaken van het probleem?

Door het niet opnemen van het artikel 2 van het ILO-verdrag nr. 98 in de Nederlandse wet, kan de rechter het onafhankelijkheidsvereiste niet goed toetsen. Daarbij heeft het Comité van Experts dat ziet op naleving van de ILO-verdragen, de Nederlandse overheid verzocht het onafhankelijkheidsvereiste op te nemen in de wet.

c) Wat is de omvang van het probleem?

De rechter kan het onafhankelijkheidsvereiste niet goed toetsen wanneer hier door partijen om wordt verzocht. Een onafhankelijke totstandkoming van de cao is essentieel omdat de belangen van werknemers beter worden behartigd door een vakbond die zonder afhankelijkheden als tegenmacht kan optreden naar de werkgever.

d) Wat is het huidige beleid en wat heeft de evaluatie opgeleverd?

Het is het uitgangspunt binnen Nederland dat cao-partijen onafhankelijk zijn van elkaar. Bij beoordeling van avv- en dispensatieverzoeken wordt de onafhankelijkheid ook mee getoetst. Het is wenselijk inhoudelijke toetsing aan het oordeel van de rechter te laten.

e) Wat gebeurt er als de overheid niets doet (Nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het Comité van Experts dat ziet op naleving van de ILO-verdragen, heeft de Nederlandse overheid verzocht het onafhankelijkheidsvereiste op te nemen in de wet om de onafhankelijkheid te borgen. Ook de Stichting van de Arbeid heeft in haar aanbevelingen dit aangehaald als een te nemen maatregel. Wanneer de overheid niets doet, voldoet zij niet aan dit verzoek.

2. Wat is het beoogde doel?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de beleidsdoelen?

Het beleidsdoel is het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de wet, zodat hier direct en effectief een beroep op kan worden gedaan.

b) Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?

Dit beleidsdoel draagt bij aan het versterken van de sociale dialoog en het borgen van de onafhankelijkheid van cao-partijen. Daarnaast draagt een breed en goed gedragen cao bij aan economische welvaart.

3. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten om het doel te realiseren?

Het Comité van Experts heeft de Nederlandse overheid het onafhankelijkheidsvereiste in de wet op te nemen. Ook de aanbeveling van de Stichting van de Arbeid geeft aanleiding om dit vereiste in de wet op nemen.
Uit de initiële gesprekken voor het onderhoud van cao- en avv-stelsel en uit de gesprekken ter voorbereiding op het wetsvoorstel, volgt dat zo goed als alle partijen voorstander zijn van het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de wet. Ondanks dat deze onafhankelijkheid al het geldende uitgangspunt is, zorgt de wettelijke verankering voor een sterke borging van dit uitgangspunt.

b) Wat zijn, gegeven de aangrijpingspunten, kansrijke beleidsopties?

Gegeven de aangrijpingspunten, is het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de wet een kansrijke beleidsoptie.

c) Wat is de beleidstheorie (doelenboom) per kansrijke beleidsoptie?

Gezien het bovenstaande, is er één kansrijke beleidsoptie, namelijk het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de wet.

4. Wat zijn de gevolgen van de opties?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat zijn de verwachte gevolgen per beleidsoptie?

Gezien het feit dat onafhankelijkheid tussen cao-partijen al het geldende uitgangspunt is binnen Nederland, zullen de gevolgen niet heel groot zijn; er wordt vanuit gegaan dat door cao-partijen onafhankelijk van elkaar wordt gehandeld. Wanneer er wel twijfel blijkt te zijn over de onafhankelijkheid van partijen, is er nu een directe mogelijkheid om dit bij een rechter te toetsen.

b) Welke verplichte toetsen zijn van toepassing en wat zijn daarvan de uitkomsten (voor zover bekend)?

Het wetsvoorstel zal worden voorgelegd ter toetsing aan de Raad van State en de Raad voor de Rechtspraak. Dit heeft nog niet plaatsgevonden.

5. Wat is de voorkeursoptie?

Toelichting

Hulpvragen

a) Wat is het voorstel?

Het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst. Daarbij wordt het artikel in deze wet in lijn gebracht met artikel 2 van het ILO-verdrag nr.98.

b) Hoe houdt het voorstel rekening met:

- doeltreffendheid en doelmatigheid;
- uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving);
- brede maatschappelijke impact?

Deze manier van het opnemen van het onafhankelijkheidsvereiste in de wet, is in afstemming met de Stichting van de Arbeid en naar aanleiding van gesprekken met relevante stakeholders tot stand gekomen. Daarbij is rekening gehouden met doeltreffendheid en doelmatigheid van de impact van de wetgeving en afgezet tegen eventuele inbreuken van de vrijheid tot vereniging en het recht op vrijheid van onderhandelen.

c) Wat zijn de risico's en onzekerheden van dit voorstel?

Gezien het feit dat onafhankelijkheid tussen cao-partijen al het geldende uitgangspunt is, leidt dit wetsvoorstel niet tot risico's en onzekerheden. Er kunnen eventuele inbreuken plaatsvinden van vrijheden welke gerechtvaardigd zijn door het doel van deze wetgeving.

d) Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit?

Hiervoor is niet een bepaling opgenomen in de wetgeving. Overheid, sociale partners en stakeholders blijven in gesprek inzake de onafhankelijkheid van cao-partijen.